

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ **Ա. Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ/**

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

ԱՍ/բ-196 Պոլիֆոնիա-1

ԱՍ/բ-150 Պոլիֆոնիա-2

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի ամբիոն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա- 3-4-րդ կուրս, 6,7-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Հ. Հակոբյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ rafella9197@mail.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	6
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8. Դասավանդման մեթոդներ.....	7
9. Ուսումնառության մեթոդները	9
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	9
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	10
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	11
12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	13
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	14
14. Գնահատում.....	16
14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	18
14.2. Հարցաշար.....	20
14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	22
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	23

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Երաժշտություն» առարկան հանրակրթական դպրոցում դասավանդող երաժիշտ-մասնագետն իր ամենօրյա աշխատանքային պրակտիկայում առանչվում է պոլիֆոնիկ բազմաձայն արվեստի տարբեր դրսևորումների հետ: Նա պետք է մասնագիտական գիտելիքներ ունենա պոլիֆոնիկ երաժշտության տեսության ասպարեզում, կարողանա վերլուծել պոլիֆոնիկ շարադրանքի դրսևորումները տարբեր դարաշրջանների և ոճերի երաժշտության մեջ: Մասնագիտական խորը գիտելիքներն անհրաժեշտ են նաև խմբավար մասնագետին երգչախմբի հետ պոլիֆոնիկ ստեղծագործություններ սովորելու համար: Երաժիշտ մանկավարժը պետք է կարողանա մատչելի և գրագետ ձևով բացատրի իր աշակերտներին երաժշտական նյութի պոլիֆոնիկ զարգացման սկզբունքները, պոլիֆոնիկ մտածելակերպի էությունն ու առանձնահատկությունները, դրանով է պայմանավորված պոլիֆոնիկ մտածողության սկզբունքների ուսուցման անհրաժեշտությունը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ հստակ պատկերացում պոլիֆոնիկ բազմաձայնության հիմնական օրինաչափությունների մասին, որպես երաժշտության արտահայտչական և ձևակառուցողական միջոցի:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են ուսանողներին տալ պատկերացում բազմաձայնության հիմնական օրինաչափությունների մասին, որպես երաժշտության արտահայտչական և ձևակառուցողական միջոցի: Տալ պատկերացում պոլիֆոնիայի տարբեր տեսակների մասին: Նրանց մեջ զարգացնել հմտություններ՝ թեմայի պոլիֆոնիկ զարգացումն իրականացնելու:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

Նոտագրություն, տարրական գիտելիքներ երաժշտության տեսությունից, տոնայնությունների կվարտա-կվինտային շրջան, պարզ և բարդ չափեր, տևողություններ, լադ, գամմա, տոնայնություն, ինտերվալներ, ակորդներ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Պոլիֆոնիա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- պոլիֆոնիան, որպես բազմաձայն կերտվածքի տեսակ,
- պոլիֆոնիայի ծագումն ու պատմական զարգացումը երաժշտարվեստի գոյության տարբեր փուլերում,
- պոլիֆոնիայի տեսակները,
- պոլիֆոնիկ կերտվածքի առանձնահատկությունները,
- պոլիֆոնիկ ձևերը և զարգացման միջոցները:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- մանկավարժական գործունեության ընթացքում կիրառել յուրացված գիտելիքները,
- վերլուծել երաժշտական պոլիֆոնիկ ստեղծագործություններ,
- օգտվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից,
- համակարգել և նպատակային կիրառել տեղեկատվությունը,
- մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում բացահայտել դասական և արդի երաժշտությանը բնորոշ պոլիֆոնիկ ձևերը և միջոցները,
- կապել պոլիֆոնիկ երաժշտության արտահայտչական և զարգացման միջոցները ստեղծագործության բովանդակության հետ:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- պոլիֆոնիկ երաժշտության ձևակառուցողական արտահայտչական հնարավորություններին,
- պոլիֆոնիկ ոճերին (խիստ, ազատ, գծային),
- պոլիֆոն և հոմոֆոն բազմաձայնության փոխներթափանցման և փոխադարձ հարստացման սկզբունքներին,
- պոլիֆոնիկ գրելաոճի առանձնահատկություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում) (ԳԿ-2),
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԳԿ - 3),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԳԿ - 4),
- համակարգչային տարրական հմտություններ (ԳԿ - 5),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)(ԳԿ - 6),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (ԳԿ - 7),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)`

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- հետազոտական կարողություն (ՀԳԿ -2),
- ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ -4),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(ՀԳԿ -6),
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -7),,
- որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -8),
- թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -9),
- գնահատման գործիքների կիրառելու(ՀԳԿ -10),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -11),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ9 դրսևորեն ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում (նորագույն տեսությունների, դրանց մեկնաբանությունների, մեթոդների և եղանակների իմացություն),

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Պոլիֆոնիա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում նաև մագիստրատուրայում կրթությունը շարունակելու, երաժշտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	6 կրեդիտ/180 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ		Ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն			
Գործնական աշխատանք	34	68	
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք	26	52	
Ընդամենը	60	120	
Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը (ստուգաթղթ/ընթացիկ քննություն)	ստուգաթղթ/ընթացիկ քննություն		

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵
 - **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
 - **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
 - **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
 -
 - **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:
9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապլունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
I կիսամյակ						
1	Ներածություն/պոլիֆոնիկ բազմաձայնության տարատեսակները:			2		2
2	Պոլիֆոնիկ երաժշտության զարգացման համառոտ ակնարկ:			2		2
3	Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր			2		2
4	Խիստ ոճի մեղեդի:			2		2
5	Ինտերվալների դասակարգումը խիստ ոճում:			2		2
6	Պարզ կոնտրապունկտ:			4		2
7	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի թույլ մասում:			4		2
8	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի ուժեղ մասում:			4		2
9	Բարդ կոնտրապունկտ:			4		2
10	Շարժական կոնտրապունկտ: Կրկնակի կոնտրապունկտ:			4		4
11	Օկտավայի, դեցիմայի և դուոդեցիմայի կրկնակի կոնտրապունկտ:			4		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ				34		26

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

II կիսամյակ						
1	Ենթաձայնային պոլիֆոնիան պրոֆեսիոնալ երաժշտության մեջ:			6		4
2	Նմանակման պոլիֆոնիա; Նմանակման տարատեսակները:			6		6
3	Կանոնների տարատեսակները:			8		6
4	Ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը:			8		6
5	Պարզ միաթեմ եռաձայն ֆուգա:			8		6
6	Երկձայն քառաձայն ֆուգաներ:			8		6
7	Ֆուգատո: Ֆուգետոա:			8		6
8	Բարդ բազմաթեմ ֆուգա:			8		6
9	Պասակալիա, Չակոնա:			8		6
ԸՆԴԱՍԵՆԸ				68		52

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ս. Սկրեբկով, Պոլիֆոնիայի դասագիրք,	Մ. 1982
2.	Ս. Գրիգորև, Մ. Սյուլեր, , Պոլիֆոնիայի դասագիրք,	Մ. 1969
3.	Տ. Սյուլեր, Պոլիֆոնիայի վերլուծություն,	Մ. 1983
4.	Է. Փաշինյան, , Պոլիֆոնիայի դասագիրք,	Մ. 1992

5.	Գ. Մելիքսեթյան «Պոլիֆոնիա»	Ե 2001թ
6.	Գ. Մելիքսեթյան «Պոլիֆոնիա»	Ե 2008թ.
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ս. Պավլուչենկո, Խիստ գրելաձևի պոլիֆոնիկ կոնտրպունկտի պրակտիկ ձեռնարկ,	Լ. 1963
2.	Ս. Չուգան, Ի. Ս. Բախի կլավիրային ֆուգաների կառուցվածքի առանձնահատկությունները	Մ1975.
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		
3.		
4.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ⁹
I կուրս, I կիսամյակ					
1.	Ներածություն/պոլիֆոնիկ բազմաձայնության տարատեսակները:	բազմաձայնության տարատեսակները	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Պոլիֆոնիկ երաժշտության զարգացման համառոտ ակնարկ:	Երաժշտության զարգացման պատմություն	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր	Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Խիստ ոճի մեղեդի:	Խիստ ոճի մեղեդու կառուցուման օրինաչափությունները	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
5.	Ինտերվալների դասակարգումը խիստ ոճում:	Ինտերվալների դասակարգումը խիստ ոճում	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
6.	Պարզ կոնտրապունկտ:	Պարզ կոնտրապունկտի կիրառումը	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
7	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի թույլ մասում:	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի թույլ մասում:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
8	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի ուժեղ մասում:	Դիսոնանսների կիրառումը տակտի ուժեղ մասում:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
9	Բարդ կոնտրապունկտ:	Բարդ կոնտրապունկտի կիրառումը	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
10	Շարժական կոնտրապունկտ:	Կրկնակի կոնտրապունկտի կիրառումը	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4

	Կրկնակի կոնտրապունկտ:				ԼԳ-1,2
11	Օկտավայի, դեցիմայի և դուոդեցիմայի կրկնակի կոնտրապունկտ:	Կրկնակի կոնտրապունկտի կիրառումը	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
II կիսամյակ					
1.	Ենթաձայնային պոլիֆոնիան պրոֆեսիոնալ երաժշտության մեջ:	Ենթաձայնային պոլիֆոնիայի օրինաչափությունները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Նմանակման պոլիֆոնիա; Նմանակման տարատեսակները:	Նմանակման պոլիֆոնիա; Նմանակման տարատեսակները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Կանոնների տարատեսակները;	Կանոնների տարատեսակները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը:	Ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
5.	Պարզ միաթեմ եռաձայն ֆուգա:	Պարզ միաթեմ եռաձայն ֆուգա	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
6.	Երկձայն քառաձայն ֆուգաներ:	Երկձայն քառաձայն ֆուգաներ:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

7.	Ֆուգատող: Ֆուգետտա:	Ֆուգատող: Ֆուգետտա:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
8.	Բարդ բազմաթեմ ֆուգա:	Բարդ բազմաթեմ ֆուգա:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
9.	Պասակալիա, Չակոնա:	Պասակալիա, Չակոնա:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

Խ/Խ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹⁰	Ներկայացման ժամկետները	Մտուզման ձևը	Գրականություն ¹¹
I կուրս, I կիսամյակ						
1.	Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր	Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր	Բանավոր	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Խիստ ոճի մեղեդի:	Խիստ ոճի մեղեդու կառուցուման օրինաչափությունները	Բանավոր	Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

¹⁰ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Ենթաձայնային պոլիֆոնիան պրոֆեսիոնալ երաժշտության մեջ:	Ենթաձայնային պոլիֆոնիայի օրինաչափությունները	Բանավոր	Մարտ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Նմանակման պոլիֆոնիա; Նմանակման տարատեսակները:	Նմանակման պոլիֆոնիա; Նմանակման տարատեսակները	Բանավոր	Հունիս	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹²

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ուժումնագիտական տեսաֆիլմերի, զծապատկերների ցուցադրում:
Մարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	
Այլ	

¹² Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹³:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է՝

1-ին կիսամյակում 2 ընթացիկ ստուգում՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր)/ բանավոր:

2-րդ կիսամյակում 2 ընթացիկ քննություն՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև

¹³«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

40 միավոր)/բանավոր:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգաքննություն ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁴

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Պոլիֆոնիան ազատ ոճում
2. Նմանակման տարատեսակները
3. Կանոնների տարատեսակները
4. Ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը
5. Ֆուգայի թեման
6. Պատասխան
7. Հակահյուսություն
8. Ինտերմեդիա
9. Միաթեմային եռաձայն ֆուգայի էքսպոզիցիան
10. Միաթեմային ֆուգայի միջին մասը
11. Ֆուգայի տոնոյնական պլանը
12. Ստրետտաների կառուցումը
13. Ֆուգայի եզրափակիչ մասը
14. Երկձայն և քառաձայն ֆուգաներ
15. Կրկնակի ֆուգա միասնական էքսպոզիցիայով
16. Կրկնակի ֆուգա առանձին էքսպոզիցիայով
17. Պասակալիա
18. Չակոնա

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Պոլիֆոնիան ազատ ոճում
2. Նմանակման տարատեսակները
3. Կանոնների տարատեսակները
4. Ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը
5. Ֆուգայի թեման
6. Պատասխան
7. Հակահյուսություն
8. Ինտերմեդիա
9. Միաթեմային եռաձայն ֆուգայի էքսպոզիցիան

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Միաթեմային ֆուգայի միջին մասը
2. Ֆուգայի տոնոյնական պլանը
3. Ստրետտաների կառուցումը
4. Ֆուգայի եզրափակիչ մասը
5. Երկձայն և քառաձայն ֆուգաներ

¹⁴ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

6. Կրկնակի ֆուգա միասնական էքսպոզիցիայով
7. Կրկնակի ֆուգա առանձին էքսպոզիցիայով
8. Պասակալիա
9. Չակոնա

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

- Տեսական գիտելիքները – բանավոր:
- Գործնական աշխատանքները – բանավոր:

1-ին կիսամյակ – 3 կրեդիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր)

2-րդ կիսամյակ – 2 կրեդիտ – 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր)

- Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

**Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՄ/բ-196 Պոլիֆոնիա-1 ԱՄ/բ-150 Պոլիֆոնիա-2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-4-րդ տարի, 6-7-րդ կիսամյակ			
Ժամերի քաշխումը	Լսարանային	34/68	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	34/68
	Ինքնուրույն	26/52		
Ընդամենը	180			
Ստուգման ձևը	Ստուգաքք քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տալ հստակ պատկերացում պոլիֆոնիկ բազմաձայնության հիմնական օրինաչափությունների մասին, որպես երաժշտության արտահայտչական և ձևակառուցողական միջոցի:</p> <p>Պոլիֆոնիայի ուսումնասիրման համար հիմք են հանդիսանում ժողովրդական, դասական և ժամանակակից երաժշտական ստեղծագործության լավագույն նմուշները:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ պոլիֆոնիան, որպես բազմաձայն կերտվածքի տեսակ, պոլիֆոնիան, որպես բազմաձայն կերտվածքի տեսակ, ✓ պոլիֆոնիայի ծագումն ու պատմական զարգացումը երաժշտարվեստի զոյության տարբեր փուլերում, ✓ պոլիֆոնիայի տեսակները, ✓ պոլիֆոնիկ կերտվածքի առանձնահատկությունները, ✓ պոլիֆոնիկ ձևերը և զարգացման միջոցները: <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ համակարգել և նպատակային կիրառել տեղեկատվությունը, ✓ մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում բացահայտել դասական և արդի երաժշտությանը բնորոշ պոլիֆոնիկ ձևերը և միջոցները, ✓ վերլուծել երաժշտական պոլիֆոնիկ ստեղծագործություններ, ✓ օգտվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, ✓ կապել պոլիֆոնիկ երաժշտության արտահայտչական և զարգացման միջոցները ստեղծագործության բովանդակության հետ: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ուսանողներին տալ պատկերացում բազմաձայնության հիմնական օրինաչափությունների մասին, որպես երաժշտության արտահայտչական և ձևակառուցողական միջոցի: ✓ տալ պատկերացում պոլիֆոնիայի տարբեր տեսակների 			

	<p>մասին:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ նրանց մեջ զարգացնել հմտություններ՝ թեմայի պոլիֆոնիկ զարգացումն իրականացնելու: ✓ Ջարգացնել ուսանողների ընդունակությունները՝ պոլիֆոնիկ երաժշտության յուրահատկությունները լսել, ըմբռնել և կարողանալ կիրառել գործնական աշխատանքում:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>VI կիսամյակ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներածություն/պոլիֆոնիկ բազմաձայնության տարատեսակները: 2. Պոլիֆոնիկ երաժշտության զարգացման համառոտ ակնարկ: 3. Խիստ և ազատ ոճի մեղեդիների համեմատական բնութագիր 4. Խիստ ոճի մեղեդի: 5. Ինտերվալների դասակարգումը խիստ ոճում: 6. Պարզ կոնտրապունկտ: 7. Դիսոնանսների կիրառումը տակտի թույլ մասում: 8. Դիսոնանսների կիրառումը տակտի ուժեղ մասում: 9. Բարդ կոնտրապունկտ: 10. Շարժական կոնտրապունկտ: 11. Կրկնակի կոնտրապունկտ: 12. Օկտավայի, դեցիմայի և դուոդեցիմայի կրկնակի կոնտրապունկտ: 13. Նոտային օրինակների վերլուծություն <p>VII կիսամյակ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ենթաձայնային պոլիֆոնիան պրոֆեսիոնալ երաժշտության մեջ: 2. Նմանակման պոլիֆոնիա; 3. Նմանակման տարատեսակները: 4. Կանոնների տարատեսակները; 5. ֆուգայի ընդհանուր բնութագիրը: 6. Պարզ միաթեմ եռաձայն ֆուգա: 7. Երկձայն քառաձայն ֆուգաներ: 8. Ֆուգատո: Ֆուգետտա: 9. Բարդ բազմաթեմ ֆուգա: 10. Պասակալիա, Չակոնա: 11. Նոտային օրինակների վերլուծություն
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՑՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և

հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,

- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A+
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A-
«Լավ» (4)	81-85	B+
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B-
«Բավարար» (3)	67-70	C+
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	40-61	C-
«Անբավարար»	0-39	D
«Ստուգված»	40-100	S
«Չստուգված»	0-39	U

Գրականություն

Պարտադիր -
 Ս. Սկրեբկով, Պոլիֆոնիայի դասագիրք, Մ, 1982
 Ս. Գրիգորև, Ս. Մյուլեր, , Պոլիֆոնիայի դասագիրք, Մ, 1969
 Տ. Մյուլեր, Պոլիֆոնիայի վերլուծություն, Մ, 1963
 Է. Փաշինյան, , Պոլիֆոնիայի դասագիրք, Մ, 1992
Լրացուցիչ-
 Ս. Պավլուչենկո, Խիստ գրելաձևի պոլիֆոնիկ կոնտրապունկտի

պրակտիկ ձեռնարկ, Լ, 1963

Ս. Չուգան, Ի. Ս. Բախի կլավիարային ֆուգաների կառուցվածքի
առանձնահատկությունները, Ս, 1975